

21. 11. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o místních poplatcích

Poslanecká sněmovna přijala dne 2. 5. 2012 zákon č. 174/2012, který mění zákon č. [565/1990](#) Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Touto novelou se zavádí hned několik změn. V tomto článku se budu věnovat těm nejpodstatnějším u místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů (dále jen „poplatek“), a to rozšíření okruhu poplatníků, zvýšení horní hranice sazby poplatku a zavedení společné odpovědnosti nezletilce a zákonného zástupce. Novela je účinná od 1. 7. 2012, dle přechodného ustanovení se však na poplatkovou povinnost za kalendářní rok 2012 a za kalendářní roky předcházející budou aplikovat dosavadní právní předpisy. Stanovení poplatku patří do samostatné působnosti obce, která jej na svém území zavedla, změny je tak nutné zapracovat do obecně závazné vyhlášky a přijat zastupitelstvem obce nejpozději do 15. 12. 2012, aby začaly platit od 1. 1. 2013.

Rozšíření okruhu poplatníků

Před novelizací zákonné úpravy byla k placení poplatku povinna každá fyzická osoba, která je na území obce hlášena k trvalému pobytu. Není podstatné, zda se v obci fakticky zdržuje nebo ne, rozhodující je její trvalý pobyt. Nově vzniká povinnost hradit poplatek i fyzické osobě - cizinci, kterému byl povolen trvalý pobyt nebo přechodný pobyt na dobu delší než 90 dnů (cizinci s dlouhodobým vízem, cizinci s povolením k trvalému pobytu a cizinci s povolením k dlouhodobému pobytu)[1], kterému byl povolen přechodný pobyt po dobu delší než 3 měsíce (občané EU, EHP a Švýcarska), a kterému byla udělena mezinárodní ochrana (azyl)[2], nebo dočasná ochrana.

Dále je k poplatku povinna každá fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou k individuální rekreaci, byt nebo rodinný dům, ve kterém není hlášena k pobytu žádná fyzická osoba, a to ve výši jednoho poplatku za jednu fyzickou osobu. Zákonodárce tak nově umožňuje vybrat poplatek od vlastníka bytu či rodinného domu, který například byt pronajímá, a nájemci nedovolí být v tomto bytě přihlášen k trvalému pobytu, což je v dnešní době běžná praxe. Nájemce však tvoří komunální odpad tak jako jiný obyvatel obce, a i když je poplatek vybírán od pronajímatele, ten má možnost poplatek získat zpět např. zvýšením nájmu. Na druhou stranu může nastat situace, kdy nájemce i pronajímatel mají adresu trvalého bydliště na území obce a pronajímatel tak bude platit poplatek fakticky dvakrát. Pro tento případ má obec možnost přijat ve své obecně závazné vyhlášce osvobození.

Osvobození je možné zavést i pro další okruhy poplatníků dle vůle vedení obce, vždy je však nutné jej jasně a jednoznačně formulovat a vyvarovat se osvobození diskriminačnímu.

Pro všechny výše zmíněné poplatníky platí ohlašovací povinnost. Fyzická osoba se tak musí u správce daně ohlásit, že je dle obecně závazné vyhlášky povinna platit poplatek, a to ihned po vzniku některé z výše uvedených skutečností (přihlášení k trvalému pobytu, koupě bytu, ve kterém není nikdo hlášen k trvalému pobytu...). V případě, že tak neučiní, správce daně zjistí z informačního systému, případně od jiného správního orgánu na základě žádosti o poskytnutí informace, povinné osoby, a poté je vyzve ke splnění ohlašovací povinnosti. Pokud ani na výzvu povinná osoba nereaguje, může jí být správcem daně uložena pořádková pokuta až do výše 50.000,-Kč. Obecní úřad obvykle ke splnění ohlašovací povinnosti nevyzývá v případě, kdy si všechny informace o poplatníkovi může zjistit

vlastními silami z vlastních zdrojů. Pro řízení o místních poplatcích může využívat údaje z informačního systému evidence obyvatel a údaje z informačního systému cizinců, od 1. 7. 2012 i referenční údaje ze základního registru obyvatel.

Zvýšení horní hranice sazby poplatku

Sazba poplatku byla dosud tvořena dvěma složkami, a to částkou až 250,-Kč za poplatníka a kalendářní rok a částkou stanovenou na základě skutečných nákladů obce předchozího kalendářního roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu až 250,-Kč na poplatníka. Maximálně tak mohl být poplatek stanoven ve výši 500,-Kč. Novelou zůstává výše první složky zachována, tedy až 250,-Kč. Je však možné zvýšit složku druhou, a to až na 750,-Kč. Zvýšení žádala velká část obcí, jelikož jim rostly náklady, ale poplatek zůstával ve stejné maximální výši. Původní návrh počítal s neomezenou hranicí, pozměňovacím návrhem senátu se přesto hranice v zákoně objevila. Poplatek za odpad tak může od 1. 1. 2013 narůst až na 1000,-Kč a je pravděpodobné, že některé obce tento nepopulární krok, navýšení poplatku, skutečně učiní.

Společná odpovědnost nezletilce a zákonného zástupce

Další novinkou je zavedení společné odpovědnosti nezletilého poplatníka a jeho zákonného zástupce. Dosud za poplatek odpovídal pouze nezletilý. V případě, že neměl vlastní příjem a zákonný zástupce za něj poplatek neuhradil, čekalo ho nemilé překvapení v podobě exekuce, často těsně po nabytí zletilosti. Nově má správce daně možnost zvolit si, zda nezaplacený poplatek vyměří nezletilému, nebo jej vyměří přímo zákonnému zástupci. Zákonný zástupce má tudíž stejné procesní postavení jako nezletilý poplatník, a pokud je mu poplatek za nezletilého vyměřen, je povinen jej do 30 dnů uhradit, jinak mu hrozí exekuce. V praxi bylo toto ustanovení dlouho vyžadováno, nebyla však shoda v tom, jakou formu zvolit. Jednou z variant bylo ručení zákonného zástupce za zaplacení poplatku nezletilým, společná odpovědnost je dle mého názoru vhodnější a v praxi jednodušší. Společná odpovědnost nezletilce a zákonného zástupce platí nejen pro místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, ale pro všechny místní poplatky, které mohou obce dle zákona vybírat.

Závěrem

Rozšíření okruhu poplatníků a zvýšení horní hranice sazby poplatku může znamenat zvýšení příjmu obce oproti letům minulých. Na druhou stranu zvýšením počtu poplatníků se zvýší i dělitel pro skutečné náklady na svoz a třídění komunálního odpadu a může tak dojít ke snížení nákladů rozpočítaných na jednu fyzickou osobu a v konečném důsledku i ke snížení poplatku na další rok.

Přijaté změny se na první dojem jeví jako přínosné, realitu však ukáže až praxe. Již teď leží v Poslanecké sněmovně další novela zákona (sněmovní tisk č. 174/2012), kterou předkládá ministerstvo financí. V blízké době proto můžeme v oblasti místních poplatků očekávat další změny.

Mgr. Aneta Lešanská

[1] zákon č. [326/1999](#) Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů
[2] zákon č. [325/1999](#) Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)